

CAPVT III.

CVm igitur possessio fit pars domus, cer-
 tē & illa per quam acquirimus, pars e-
 rit domesticæ disciplinæ. nam sine neces-
 sariis impossibile est & viuere, & bene vi-
 uere. Vt verò in artibus definitis necessa-
 rium est subesse propria instrumenta, si
 opus modò confici debeat: sic etiam in re
 familiare. Instrumentorum verò quædam
 inanima sunt, quædam animata, veluti gu-
 bernatori, nauis quidem inanimis est, qui
 verò proram regit, animatus, nam mini-
 ster in artibus locum instrumenti obti-
 net. Sic & res possessa instrumentum est
 ad vitam: possessio autem multitudo in-
 strumentorum: & seruus possessum quidam
 animatum, & tanquam instrumentum
 ante instrumenta omnis minister. Si pos-
 sent enim instrumenta ad iustum vel nu-
 tum domini opus suum conficere, quem-
 admodum Dædali, aut Vulcani tripodes
 (quos inquit Pœta sponte sua diuinum
 prodidisse in certamen) sic & pectines texe-
 rent, & plectra cithara pulsarent, nec ar-
 chitecti sanè ministris, neque domini in-
 digerent seruis. Quæ igitur instrumenta
 dicuntur, factiua sunt: quod verò posside-
 mus, actiuum est, à pectine quidem enim
 aliquid fit præter illius vsum: à veste ve-
 rò atque lectica vsus solum. Præterea
 cum specie differant facere & agere, & in-
 digeat vtrunque instrumentis, necessa-
 riam. Vita certè actio est & non factio,
 quapropter seruus minister est ad actio-
 nem. Id autem quod possidetur, dicitur
 quemadmodum & pars ad totum, pars e-
 nim non solum alterius est pars, sed e-
 tiam omnino alterius, similiter & quod
 possidetur. Quapropter dominus serui est
 dominus solum, sed illius non est, ser-
 uum autem non solum domini seruus, sed
 omnino illius. Quæ igitur sit natura serui,
 & quæ potestas, ex his patet. quicunque e-
 nim sui ipsius non est secundum naturam,
 sed alterius, homo autem est, hic natu-
 ra est seruus, alterius autem homo est, qui
 possidetur, homo existens, res possessa ve-
 rò instrumentum. Ad acquirendum acti-
 uum & separabile.

CAPVT V.

Vtrum verò sit aliquis natura talis
 vel non, & vtrum melius ac iustius sit
 alicui seruire vel non, sed omnis seruitus
 sit præter naturam, considerandum po-
 stea erit. Nec sanè difficile est ratione
 perspicere, & ex his quæ fiunt cognoscere,

A Κεφάλαιον δλ.

Eπει οὐδ' ἡ κτήσις μέγος τῆς οἰκίας ὄζει,
 καὶ ἡ κτητικὴ μέγος τῆς οἰκονομίας αἰε-
 γδ τῆδ' ἀναγκάσιον ἀδ' ὠμίτου καὶ ζῆν, καὶ ὄ-
 ζῆν ὡς ἀπὸ ἐν τῷ ὄλεσι μύριαι τέχνης ἀναγκάσιον
 αἰ εἶν' ὑπερῆχον τὰ οἰκεία ὄργανα, εἰ μάλισ-
 ὄπο τελεῆθ' ἑαδὲ τὸ ἔργον, εἴτω καὶ τῷ οἰκονο-
 μῶν τ' δλ' ὄργανον, τὰ μὲν ἀψυχρα, τὰ δλ' ἐμ-
 ψυχρα δλ' τῷ κυβερνήτῃ, ὃ ὑπὸ οἰαίς ἀψυχρον, ὃ δλ'
 ψωφωρεὶς ἐμψυχρον ὃ γδ ὑπερῆτης ἐπ' ὄργανου
 εἰδὲ τῆς τέχνης ὄζει. οὐ τῷ καὶ τὸ κτήσις ὄρ-
 γανον παρὸς ζωμὸν ὄζει καὶ ἡ κτήσις, πλὴν δος ὄρ-
 γανόν ὄζει, καὶ ὃ δουλος κτήσις τι ἐμψυχρον καὶ
 ὡς ἀπὸ ὄργανον παρὸ ὄργανον, παρὸ ὃ ὑπερῆτης.
 εἰ γδ ἡδ' ὠμία τὸ ἔκαστον τῷ ὄργανον κλειυθὲν,
 ἢ ψωφωρεῖ ἀπὸ μόνον, ὄπο τελεῆν τὸ αὐτῷ ἔργον,
 ὡς ἀπὸ τὰ Δαμῶνιλου φασι, ἢ τῷ πῆ Ἡφαιστῶν

Cτεῖ ποδῆς, οἷς φησιν ὃ ποιητής, αὐτομάταις
 θεῖον δύεσθ' ἀγῶνα. οὕτως εἰ αἰ κερκίδες ἐ-
 κέρκισον αὐταί, καὶ τὰ πλὴν κῆρα ἐκιδέσθαι ζεν,
 οὐδὲν ἀπ' εἶδὲ οὐτε τοῖς ἀρχαῖς τεκτονισιν ὑπερῆ-
 τῆδ', οὐτε τοῖς δεσπότης δουλῶν. τὰ μὲν οὐκ
 λεγόμενα ὄργανα, ποιητικὰ ὄργανα ὄζει· τὲ ἔτι
 κτήσις, ψωφωρεῖον. ὄπο ὑπὸ γδ τῆς κερκίδος
 ἔτερον π γίνεθ' παρὰ τῷ κτήσιν αὐτῶν· ὄπο

Dτῆς ἐσθῆτος καὶ τῆς κλίνης, ἢ κτήσις μόνον.
 εἰπ δλ', ἐπει διαφέρει ἡ ποιητής εἰδὲ καὶ ἡ
 ψωφῆσις, καὶ δέονται ἀμφοτέρω ὄργανον, αὐτῶ-
 κη καὶ ταῦτα τῷ αὐτῷ ἔχον διαφέρει· ὃ δλ'
 βίος, ψωφῆσις, οὐ ποιητής ὄζει· διὸ καὶ ὃ δουλος
 ὑπερῆτης τῆδ' παρὸς τῷ ψωφῆσιν· τὸ δλ' κτήσις
 λέγεται, ὡς ἀπὸ καὶ τὸ μέριον. τὸ τε γδ μέριον,
 οὐ μόνον δῆλον ὄζει μέριον, δῆλ' καὶ ὄλος δῆλ' οὐ
 ὁμοίως δλ' καὶ τὸ κτήσις. διὸ ὃ ὑπὸ δεσπότης, πῶ

Eδουλου δεσπότης μόνον, ἐκείνου δλ' ἐκ ἔστιν ὃ
 δλ' δουλος, οὐ μόνον δεσπότης δουλος ὄζει, δῆλ' οὐ
 καὶ ὄλος ἐκείνου. τίς μὲν οὐκ ἢ φύσις πῶ δου-
 λου, καὶ τίς ἡ δ' ὠμίαις, ἐκ τούτων δῆλον· ὃ γδ
 μὴ αὐτῷ φύσις, ἀλλ' δῆλον, αἰθραπος δλ', ὄποι
 φύσις δουλος ὄζει· δῆλον δλ' ὄζειν αἰθραπος, ὄς
 αἰ κτήσις ἢ, αἰθραπος ὦν· κτήσις δλ' ὄργανον
 ψωφωρεῖον καὶ χωρεῖσθ.

Κεφάλαιον ε.

Πότερον δλ' ὄζει τις φύσις τοιοῦτος ἢ οὐ,
 καὶ πότερον βέλπον καὶ δίκαμον πῶ
 δουλόφην ἢ εἰ, δῆλ' ὄποι πάντα δουλεία παρὰ εὐ-
 σιν ὄζει, μὲν ταῦτα σκεπτόν. εἰ χαλεπὸν δλ' καὶ
 τῷ λόγῳ φεαρήσαι, καὶ ἐκ τῆδ' ἰστορίων κατα-
 μῆσθ.